

בס"ד. ר"ד ליל א' דחג הסוכות בעת הסעודה, ה'תשל"א.

רשימה פרטית בלתי מוגה

א. שאלה: בשו"ע¹ איתא ש"מתחילים מיד במוצאי יוה"כ בעשיית הסוכה". ורבינו הזקן כתב בשולחנו² "מצוה לתקן הסוכה ולבנותה כולה מיד למחרת יוה"כ". ואילו בספר המנהגים³ נאמר ש"במוצאי יוה"כ"פ מתעסקים או עכ"פ מדברים ע"ד עשיית סוכה".

כ"ק אדמו"ר שליט"א: ההנהגה לדבר עכ"פ ע"ד עשיית סוכה — ראיתי אצל כ"ק מו"ח אדמו"ר³.

ובנוגע לשינוי הלשון בדברי רבינו הזקן "למחרת" (ולא "במוצאי") יוה"כ⁴ — הנה חידוש זה קשור עם חידוש נוסף:

מבואר בחסידות⁵ שהמקיף דסוכה נמשך מענן הקטורת דיוה"כ"פ. ובענין זה יש חידוש מכ"ק אדמו"ר (מהורש"ב) נ"ע, שגם מחרת יוה"כ קשור עם ענין התשובה (ענינו של יוה"כ) — "איצטער דאָרף מען ערשט תשובה טאָן"⁶.

ולהעיר: בספרי קבלה⁷ נתבארו ענינים שונים בנוגע לד' הימים שבין יוה"כ לסוכות, אבל שייכותם לענין התשובה, הרי זה חידוש של כ"ק אדנ"ע.

ועפ"ז יש לבאר דיוק לשון רבינו הזקן שבניית הסוכה צ"ל "למחרת יוה"כ" — שגם ענין התשובה שלמחרת יוה"כ מוסיף בענין הסוכה (מלבד פעולת ענן הקטורת דיוה"כ).

ב. א' המסובים הזכיר דברי הגמרא⁸: "שלשה ספרים נפתחין בראש השנה, אחד של רשעים גמורין, ואחד של צדיקים גמורין, ואחד של בינוניים, צדיקים גמורין נכתבין ונחתמין לאלתר לחיים, רשעים

(1) או"ח סתרכ"ה.
 (2) ע' 59.
 (3) ראה גם תו"מ — רשימת היומן ע' קסא. וש"נ.
 (4) ראה גם תו"מ חנ"ח ע' 134 ובהערה 4.
 (5) ראה תו"מ סה"מ תשרי ריש ע' קכח. וש"נ.
 (6) ראה סה"ש תרפ"ט ע' 25. וראה גם תו"מ חנ"ד ע' 60. וש"נ.
 (7) ראה פע"ח שער חה"ס ספ"א. וראה גם בהנסמן בסה"ש שם.
 (8) ר"ה טז, ב.

גמורין נכתבין ונחתמין לאלתר למיתה, בינוניים תלויין ועומדין מראש השנה ועד יום הכפורים, זכו נכתבין לחיים, לא זכו כו', מאי קרא⁹ וכו', ודברי המהרש"א¹⁰ (בביאור הטעם שבבינונים לא נאמר "נכתבין ונחתמין"), ש"בינונים... תלויים ועומדין בימים שבין ר"ה ליום הכפורים, זכו נכתבין לחיים באותן ימים, אבל לא נחתמים עד יום הכפורים, שהוא יום חתימה של בינונים".

ואמר כ"ק אדמו"ר שליט"א, שהביאור בזה הוא בפשטות¹¹:

החילוק בין כתיבה לחתימה הוא — שכתובה יכולה להשתנות, משא"כ חתימה.

וכיון שהפירוש ד"צדיק" ו"בינוני" כאן הוא שצדיק יש לו רוב זכיות ("לפי שנדון אחר רובו ומקרי צדיק בדינו מאחר שזוכה בדין"¹²), ומחצה על מחצה מקרי בינוני [ולא מדובר כאן אודות שם התואר והמעלה של "בינוני" לפי החידוש של רבינו הזקן בתניא¹³], הרי מובן, שהפירוש ד"זכו" (בינונים) הוא בהיותם במעמד ומצב ד"מחצה על מחצה" גופא (ולא באופן שניתוסף אצלם איזה ענין ע"י עבודתם, שאז כבר אינם במעמד ומצב ד"מחצה על מחצה").

[וע"ד שמצינו בגמרא¹⁴ בנוגע ללימוד התורה, "זכה נעשית לו סם חיים" — שהפירוש ד"זכה" הוא בנוגע לתורה שכבר למד גופא, ולא שניתוסף אצלו ענין חדש].

וכיון שגם לאחרי ש"זכו" נמצאים הם במעמד ומצב של "בינונים", "מחצה על מחצה" — הרי זה יכול להשתנות כו', ולכן "לא נחתמים עד יום הכפורים, שהוא יום חתימה של בינונים".

הנ"ל שאל: לכאורה אינם במעמד ומצב דמחצה על מחצה — דממה-נפשך: אם עשו תשובה, ניתוסף אצלם מצוה, ואם לאו, ניתוסף כו'?

והשיב כ"ק אדמו"ר שליט"א:

10) ראה גם עיון יעקב ועץ יוסף לע"י שם.
11) באופן המובן גם לבן חמש למקרא — אף שלא מדובר כאן אודות לימוד מקרא.
12) תניא פ"א.
13) פי"ב.
14) יומא עב, ב.

9) בענין זה הזכיר כ"ק אדמו"ר שליט"א מאמר אדה"ז ד"ה בחכמה יבנה בית (סה"מ תקס"ד ע' ריז) — אולי בגלל ששם מבואר ענין אמירת פסוקי מלכיות זכרונות ושופרות, "שהוא כמו שמביא רא"י ברורה לקיים הדבר... שלא יסמך בעל המאמר בלתי שיביא רא"י ברורה לדבריו באיזה פסוק מן התורה כו'" (המו"ל²).

מבואר באחרונים¹⁵ שתשובה אינה מצוה, אלא רק עצה¹⁶ שיכופר עונו כו',

[אבל יש להעיר שרבינו הזקן אינו סובר כן, ולדעתו תשובה היא מצוה¹⁷].

ועפ"ז, גם אם אינו עושה תשובה, אין פירוש הדברים שניתוסף אצלו עבירה. — לכל היותר אפשר לומר שהעבירה (שלא שב עלי') היא גדולה יותר,

[ולהעיר מהחקירה של הגאון הרגצ'ובי בנוגע ל"לפני עור"¹⁸, וכן בנוגע ל"חצי שיעור"¹⁹ — אם זהו ענין בפני עצמו בנוגע לכל האיסורים, או שבכל איסור ישנם גם פרטים אלו. ועד"ז יש לחקור בנוגע לענין התשובה],

אבל לא באופן שניתוסף בכמות העבירות, שע"ז ישתנה המצב ד"מחצה על מחצה".

על השאלה מניין יש לבינונים חיות כל זמן שעדיין לא היתה אצלם הכתיבה לחיים — השיב כ"ק אדמו"ר שליט"א: הרי גם אצל אלו שהם היפך מצדיקים גמורים, לא נחסר (בענין החיות) בר"ה. והזכיר גם המבואר באגה"ת²⁰ איך יתכן ש"נמצאו בכל דור כמה וכמה חייבי כו' והאריכו ימיהם ושנותיהם בנעימים".

ג. במענה לשאלה בענין "ונשלמה פרים שפתינו"²¹, ע"י "תפלות (ש) במקום קרבנות תקנום"²², האם שייך בתפלה ענין של פיגול, כמו בקרבנות — השיב כ"ק אדמו"ר שליט"א:

מחשבה זרה בתפלה — הו"ע של פיגול.

ומ"מ יש חילוק ביניהם — שמחשבת פיגול בקרבנות פוסלת את הקרבן ("עס איז פאַרפאַלן"), משא"כ בתפלה, גם אם היתה מחשבה זרה, יכולים לתקן תפלה זו עצמה.

לקו"ש חל"ח ס"ע 20 ואילך. ועוד.

18 ראה שו"ת צפע"נ (ירושלים תשכ"ה) ס"ה. וראה גם תר"מ ח"ס ע' 141. וש"נ.

19 ראה צפע"נ לרמב"ם הל' איסור ב פ"א ה"ח. וראה גם תו"מ חנ"ד ע' 334. וש"נ. 20 פ"ד.

21 הושע יד, ג.

22 ברכות כו, א"ב. זח"ב כ, ב.

15 ראה מנ"ח מצוה שסד.

16 א' המסובים הזכיר מה שאומרים "ותשובה ותפלה וצדקה מעבירין כו'", ואמר כ"ק אדמו"ר שליט"א, שאע"פ שצדקה בכלל היא מצוה, הרי כאן הפירוש הוא שהפייט נותן עצה להעביר כו' ע"י תשובה תפלה וצדקה.

17 ראה תניא אגה"ת פ"א. וראה גם

כשהזכירו מ"ש אדה"ז²³ שתפלה שלא בכוונה יש לה תיקון "לחזור ולעלות כשמתפלל בכוונה אפי' תפלה אחת מלוקטת מתפלות כל השנה" — אמר כ"ק אדמו"ר שליט"א, שענין זה מביא רבינו הזקן מספרי קבלה²⁴, אבל לא מצינו זאת בנגלה (וסיים, שכל זמן שלא נעשה התיקון, הרי התפלה שלא בכוונה היא בגדר פיגול).

ד. כ"ק אדמו"ר שליט"א:

אברך א' נתן לי מעות לצדקה בערב סוכות. — אינני יודע אם ידע וכיוון כו', אבל הנהגה זו היא בהתאם למ"ש אדמו"ר האמצעי בסידור²⁵ שבערב סוכות צריך לפזר מעות לעניים.

— שלחתי פתק עם מראי־מקומות בענין זה, כדי שיעתיקו ויפרסמו כו', אבל לא שישאר בכתיבה בלבד, אלא יבוא במעשה בפועל. —

ולהעיר, ששם מדובר אודות נתינת צדקה בערב סוכות, בתור הכנה לגילוי החסדים בחג הסוכות; אבל הענין של נתינת צדקה שייך גם לחג הסוכות גופא.

ה. א' המסובים הזכיר אודות האושפיזין החסידיים²⁶, וכשהזכיר את ה"בעל שם", אמר כ"ק אדמו"ר שליט"א, שצריך לומר "בעל שם טוב"²⁷.

דאשתקד ס"ד (תו"מ חנ"ח ס"ע 97). וש"נ.
 (26) ראה גם שיחת יום ב' דחה"ס
 דאשתקד סי"א (תו"מ שם ע' 125). וש"נ.
 (27) ראה גם סה"ש תרצ"ט ע' 321. וש"נ.

(23) תניא קו"א קנד, ב.
 (24) ושם: "כמ"ש במק"מ פ' פקודי".
 (25) עם דא"ח — שער הסוכות רנו, ג.
 וראה גם ר"ד ליל א' דחה"ס (בעת הסעודה)